

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Historia S. Luciaë virginis & Martyris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

que ipsi mandata fuerant in testamento sancti Eustratii: glorificantes patrem, & filium, & sanctum spiritum: Cui gloria & potentia nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

HISTORIA S. LVCIAE VIRGINIS ET MARTYRIS, VT HABETVR IN PERANTIQVIS MS. Codicibus, quibus antiquissima Martyrologia consentiunt.

VM per vniuersam prouinciã Siciliae beatissimã Agathã Decemb. ij. fama creuisset, & Syracusanus populus per millia propè Observan- quinquaginta ad vrbe[m] Catanensium sitienter pergeret antiquissimũ ad sepulcrum S. Agathã virginis venerandum: contigit morem in- Luciam virginem venerabilem, nobilissimam Syracusa- uisendi Sã- norum, simul pergere, festiuitatis gratia inuitante, cum ctorum se- matre Eurychia, quã annis quatuor fluxum sanguinis patie- pulcra. batur, & nullo medicorum poterat remedio liberari. Igitur dum processionis mysteria agebantur, hæc Euan- gelij lectio fuit recitata, qua legitur simbria vestimenti Mar. 4. mulier à sanguinis fluxu liberata. Et dum hæc lectio reci- Mact. 9.

tantur, dicit S. Lucia matri suã: Si credis, mater, his, quã leguntur, crede Agathen pas- sam pro Christi nomine hoc meruisse, vt semper in præsentia habeat eum, pro cuius nomine passa est. Continge ergò sepulcrum eius credens, & liberaberis. Igitur cum peractis omnibus populus abscessisset, prostrauerunt se ante sepulcrum sancte virginis mater & filia, & coeperunt cum lachrymis flagitare suffragium. Interea dum orationis prolixitas tenditur, somno Lucia virgo arripitur, & videt in somno beatam Agathen in medio Angelorum gemmis ornatam stantem, & dicentem: Soror mea Lucia, virgo Deo deuota, quid à me petis, quod ipsa poteris præstare continuo? Nam & matri tuã fides tua subuenit, & ecce saluata est: & sicut per me Catanensium ciuitas sublimatur à Christo, ita per te Syracusana ciuitas decorabitur: quia in eandem Christo in tua virginitate habitaculũ præparasti. His auditis, expergefacta surrexit tremens, & ait matri suã: Mater mea, mater mea, ecce sana facta es. Per ipsam te deprecor, quã te saluauit suis orationibus, nè tu mihi aliquandò spòsum nomines, & nè tu velis de corporis mei posteritate fructum mortalitatis inquirere: sed omnia, quã mihi datura eras eunti ad corruptionis meã authorem hominem moriturum, da mihi eunti ad integritatis meã auctorem Dominum Iesum Christum.

Cui mater eius Eurychia ait: Omnia quã sunt patris tui defuncti ante nouẽ annos, incontaminata custodiens, ampliaui potiùs, quã minui, in patrimonio. Mea verò omnia quã sunt, vel esse possunt, ipsa melius nõsti. Tege oculos meos, & quodcunque tibi placuerit, de istis facultatibus facito. Lucia dixit: Audi, mater, consilium meum: Non facis Deo charus est, qui illi hoc dat, quod secum ferre non potest, & quo ipse peritari non potest. Sed si tu vis gratum esse Deo, hoc illi da, quo poteris tu vri. Mores enim nullo poteris vri: & quod das, ideò das, quia tecum ferre non prauales. Viuens ergo, & salutem tui corporis habens, da Christo, quod possides: & quicquid tibi dari daturam sponderas, vel etiam cogitabas, Christo incipe tradere. Igitur cum tibi daturam sponderas, vel etiam cogitabas, Christo incipe tradere. Igitur cum

quotidiè de his sermocinaretur virgo cum matre, sicbat rerum distractio, & quotidie necessitatibus pauperum impendebantur. Interea dum distrahantur prædia, & gemmã venduntur, ad sponsi notitiam peruenit: sicque sollicitus coepit inquirere à nutrice sancte Lucia, quid hoc esset, quòd distractionem repentinam prædiorum & gemmarum audisset. Cui hæc nutrix cauta confuit: Sponsa tua inuenit possessionem in venalibus, quã millenos & amplius solidos præbet. Hanc ea in tuo nomine cupiens comparare, videtur aliquanta distrahere. Cuius stultus carnale mercimonium, & animum ab indagacione reuocans, etiam ipse cepit author esse vendendi. At vbi vniuersa penè distracta didicit pauperibus, viduorum, orphanis, peregrinantibus & Deo seruientibus erogata, proponit litem in iudicio Paschasi consularis, dicens sponsam suam Christianissimam contra leges viuere Augustinorum. Quam Paschasi corripens, coepit ad sacrificia demonum inuitare. Cui beata Lucia ait: Sacrificium viuum & immaculatum apud Deum & patrem hoc est, visitare viduas & orphanos in tribulatione eorum. Ego per istos tres annos nihil aliud agens, sacrificiaui Deo viuo. Iam quia nihil superest, quod sacrificem, me ipsam offero

Oooo 2 in sa-

ULS

Vilio S. Lucia.

S. Agatha ciuitatis Syracusanam ciuitate ciuitatis martyrio decoranda.

S. Lucia facultates suas distribuit egenis.

A spòso suo accusatur.

Iacob. i.

Sapientiffi-
me respon-
det iudici.

in sacrificium Deo hostiam viuentem. Quod ipsi placet, de hostia sua faciat. Paschasius dixit: Ista verba cuiunque tibi simili narrare potes Christiano: mihi autem, qui principum decreta custodio, ista frustra prosequeris. Lucia dixit: Tu principum leges attendis, ego Dei leges attendo. Tu principes times, ego Deum timeo. Tu illos offendere non vis, ego Deum offendere caueo. Tu illis placere desideras: ego, vt Christo soli placeam, concupisco. Tu verò fac, quod tibi vtile videtur: & ego hoc ago, quod mihi vtile esse cognosco.

1. Cor. 15.

Paschasius dixit: Patrimonium tuum cum corruptoribus tuis extirpâsti & dilapidâsti, & idcirco quasi meretrix loqueris. Lucia dixit: Patrimonium meum turo loco constitui: corruptores autem nec mentis, nec corporis mei aliquando suscepi. Paschasius dixit: Qui sunt corruptores mentis & corporis? Lucia dixit: Corruptores mentis vos estis, de quibus dicit Apostolus, Corruptum mores bonos colloquia mala. Suadetis enim animas hominum meretricari, vt dimittant virum suum, id est, creatorem suum: & sequantur diabolum in idolis vanis, & inanibus simulacris. Corruptores verò corporis sunt ij, qui temporalem delectationem præponunt delectationibus sempiternis: & labentem lætitiâ perpetuis gaudijs anteponunt. Paschasius dixit: Cessabunt verba, cum fuerit peruentum ad verbera. Lucia dixit: Verba Dei cessare non poterunt. Paschasius dixit: Tu ergò Deus es? Lucia dixit: Ancilla Dei sum, & idè dixi verba Dei, quia ipse dixit: Non vos loquimini in cõspectu iudicum, sed spiritus sanctus ipse loquitur in vobis. Paschasius dixit: In te ergò est spiritus sanctus, & ipse loquitur in te? Lucia dixit: Apostolus dicit, quòd castè viuentes, templum Dei sunt, & spiritus Dei habitat in eis. Paschasius dixit: Ego te faciam ad lupanar duci, vt cum fueris scortata, fugiar à te spiritus sanctus. Lucia dixit: Nunquàm inquinatur corpus, nisi de consensu mentis. Nam etsi in manu mea thura ponas, & per manum meam iacias sacrificijs, Deus hæc attendit & irridet. De sensibus enim & voluntatibus iudicat. Nam sic patitur violatorem * castitatis, sicut serpentem, sicut latronem, sicut barbarum. Nam si inuitam me violari feceris, castitas mihi duplicabitur ad coronam. Paschasius dixit: Ibi te faciam sub turpitudine expirare, nisi modò caremonijs confenseris Augustorum. Lucia dixit: Iam dixi tibi: tu voluntatem meam nunquàm poteris ad consensum prouocare peccati. Cæterum quicquid feceris corpori, quòd in potestate tua vidèris habere, hoc ad ancillam Christi pertinere non poterit.

Matt. 10.

1. Cor. 3.

Peccatū nō
est, nisi sit
voluntariū.

* castitas

Tunc consularis iussit venire lenones, & tradidit eam illis, dicens: Inuitate populum ad castitatem eius, & facite eam tandiū illudi, donè mortua nunciatur. At vbi eam cœperunt velle trahere ad lupanar, tanto pondere fixit eam spiritus sanctus, vt penitus moueri non posset. Accedentes autem simul multi ex officio, impellentes & trahentes, deficiebant sudore, & virgo Domini immobilis consistebat. Tunc miserit funes in manus eius & pedes, & cœperunt omnes pariter trahere, & illa quasi mons immobilis permanebat. Itaque angustari cœpit Paschasius, & mœrore deficere: & vocauit magos, & aruspices, & templorum omnium sacerdotes: qui quidem omnes exercebant superstitiones suas contra eam, vt moueretur: sed ita permanebat sua corpore, vt penitus eius vestigia non mouerentur. Tunc Paschasius lotio eam perfundi iussit, credens quòd maleficijs staret immobilis. Itè ad ducta sunt multa paria bouum, vt ab ipsis traheretur, & omninò moueri nō poterat. Dicit ergò ei Paschasius: Quæ sunt ista maleficia tua? Lucia dixit: Ista maleficia nō sunt mea, sed beneficia Dei. Paschasius dixit: Quæ ratio est, quòd puella fragilis, à mille tracta hominibus, non moueris? Lucia dixit: Si alia decem millia ad duxeris, audient mihi spiritum sanctum dicentem: Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis.

Nulla rati-
one potest
virgo sancta
loco moue-
ri.

Impius in-
dex id ad-
scribit arti-
magicæ.
Psal. 90.

Torquebatur itaque animo Paschasius, & inter cogitationes & viscerum cruciamenta clamabat. Cui beata virgo ait: Quid cruciaris? quid per diuersa mentis tue tormenta torqueris? Templum Dei me esse si probâsti, iam crede: si non probâsti, discere magis. Paschasius verò eò magis anhelabat, quòd de seipso risum sibi exhiberi cernebat. Tunc ignem circa ipsam copiosum fecit accendi, ita vt picem, & resinam, & feruens oleum super eam iactarent. At illa in nomine Domini nostri Iesu Christi stetit immobilis, dicens ei: Ego rogavi Dominum meum Iesum Christum, vt ignis iste non dominetur in me, vt tibi insultent confidentes in Christo. Et idè petiui inducendam insultationis auferrem.

Nihil lædi-
tur martyr
ab igne.

Tunc angustari Paschasium non ferentes amici eius, gladium in eius viscera mergi fecerunt.

SURI

gber
uober

RVII

5

fecerunt. Igitur percussa, quandiu voluit, oravit: quandiu voluit, alloquuta est turbam circumstantem, dicens: Annuncio vobis pacem Ecclesie Dei redditam, Diocletiano de regno suo deiccto, & Maximiano hodie mortuo. Et sicut habet Catanensium civitas interuetricem pro se sororem meam Agathen: ita me sciatis huic ciuitati datam a Domino, si voluntatem eius facientes, susceperitis fidem. Hec loquente famula Dei Lucia, vt diximus, visceribus gladio patefactis, ante oculos eius ferro vinctus ducebatur Paschasius. Cucurrerant enim relationes Siculorum, quod fuisset pradatus provinciam. Indè perductus ad urbem Romam, & ab omni Senatu Romano auditus, accepit sententiam capitalem. Dei autem martyr Lucia virgo sacratissima, de loco, in quo percussa est, penitus mota non est: neque exijt spiritus eius, donèc viuentibus sacerdotibus, & mysteria ei dantibus, atque omnibus dicentibus, Amen, illa emitteret spiritum. In eodem autem loco fabricata est in suo nomine basilica, in qua orationes eius florent nunc & semper, & quousquè mundus iste steterit, Amen.

Gladio con-
fossa, non
mouitur ita-
tim.

Paschasius
iudex ple-
citur capi-
te.

Sacra En-
charistia p-
cepta, red-
dit spiritum
S. Lucia.

VITA S. AVTBERTI CAMERACENSIS EPI-
SCOPI, AVTHORE, VT EQVIDEM SENTIO, FVLBER-

to. *Is enim, teste Chronico Cameracensi, doctor clarissimus, iussu Gerardi
Episcopi scripsit eius vitam, tametsi MS. Codex eius
nomen non habet.*

PROLOGVS AVTHORIS.

Utros secularium gloriæ temporalis spes vana sæpè delusit, quos immoderatus laudis appetitus ad subeundos labores & toleranda pericula accendit: arbitantes se viuere post mortem, si sui nominis memoriam in posteròs vsque dilatarent, dum per triumphales corruptibilis pompæ titulos fabula eos inanis recitaret. Qua rerum specie quidam Philosophorum inaniter excitati, popularis auræ gratiam captantes, dum se infirmos tolerandis laboribus sentirent, non in utili labore, sed consorti errore, ad scribenda gesta secularium viro- rum se studio accinxere: qui dum vitam aliam nesciebant, hoc sibi ad quandam quasi fructum beatitudinis proficere æstimabant, si scribendi occasione, ingenia sua solertem in memoriam posteròs reliquissent. Sed lectorem meum super his obsecro, quid alter alteri, quid sibi verique præstitit talibus studijs? Quid enim Dardanus du- dor, aut Rutulus ferox suo Maroni, aut iste contulit illis, cum corpora vermibus, ani- mas dedere læuis ignibus? Digna planè, sed flenda, errorum suorum remuneratio. Nihil ad veram beatitudinem hæc eorum intentio aspirabat, quos constat suorum fructum laborum quesisse in rebus, quibus nulla sibi oriretur causa salutis, nec profu- turt essent ad memoriã posteritatis. Sed quia scriptum est, In memoria æterna erunt iusti: licet eis nostra fragilis memoria non sufficiat ad propriam gloriam, quorum nomina iam in libro vitæ sunt scripta: tamen dignum valde est & summè utile, eorum ad laudem Domini imitanda gesta recolere, quorum vita sanctitatis profutura est ad ædificationem legentibus, & ad æmulationem virtutum audientibus. Igitur non fre- tus solertis ope ingenij, sed spiritus sancti gratia fidens me posse iuari, pauca quidem multis scribere proposui, quæ per beatum Autbertum superna gratia ad laudem sui, & ostensionem fidelis sui confessoris dignata est operari: quæ etiam probatissi- morum virorum relatione didici, aut sparsim in sacris chartulis scripta reperi: vt ha- beat sanctum eius collegium ad laudem conditoris, quo se die solenni in diuinis cul- tibus exerceat: & ad æmulationem sancti operis, quo proficiat. Qua in re lectorem meum obsecro, vt si fortasè incultus sermo peritas aures perculerit, disceat imperitiæ veniam dare, cum sciat in humanis partibus nihil perfectum esse: nec tantum pericli- tetur apud eum audacia scribentis, quantum valeat dignitas imperantis. Id verò lector à nobis curiosus requirere non debet, vt beati viri gesta cõtinenti ordine scribantur, videlicet quibus oriundus natalibus, quibus initijs sancta infantia, quibus adolescẽtia mita culis clauit, dum intelligat miraculorum eius summam & maximam partem, à nostra notitia latere: quod certè dubium est, vtrum id scriptorum ignauia debeat imputari, an iusto Dei iudicio ascribi, qui stellas claudit quasi sub signaculo, dum vi- delicet exigentibus peccatis malorum, vita absconditur bonorum.

Hic non da-
mnamur stu-
dia literarũ,
sed curiosi-
tas, & studiũ
inanis glo-
riæ.

psal. iiii.

Vita sancto-
rũ quid vti-
litatis legẽ-
tibus & au-
dientibus ad-
ferant.

Iussu enim
Episcopi
Crispiti Au-
thor hanc
historiam.

Job 9.

ULS